

Vještačenje u porodičnom i nasljednom pravu

Duško Medić

sudija Ustavnog suda Republike Srpske, dusko.medic@ustavnisud.org

Sažetak: Vještačenje kao dokazno sredstvo ima izuzetan značaj u svim građanskosudskim postupcima. U porodičnopравnim odnosima smo ukazali na njegovu važnost u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva i podjeli bračne tekovine, gdje se ovaj dokaz redovno koristi. I u sporovima iz nasljednog prava usluge vještaka se često koriste. Ovdje postoji mogućnost da se osporavaju pojedine isprave od kojih zavise nasljedna prava određenih lica. U najvećem broju slučajeva se radi o ugovorima o poklonu, ugovorima o doživotnom izdržavanju i testamentima, gdje se osporavaju autentičnost potpisa, parafa ili otiska prsta, psihičko stanje lica koje je sačinilo određenu ispravu, mane volje i tome slično. Isto tako, vještaci mogu da budu angažovani i u postupcima za raspravljanje zaostavštine.

Ključne riječi: vještaci, dokazivanje, porodično pravo, nasljedno pravo.

Primljen / Received: 30. jun 2020. / June 30, 2020.

Prihvaćen / Accepted: 09. jul 2020. / July 09, 2020

UVOD

Zakon o parničnom postupku (ZPP)¹ je propis kojim se određuju pravila postupaka na osnovu kojih sudovi raspravljaju i odlučuju u građanskopravnim sporovima. U poglavlju o dokazima,² uz opšte odredbe, odredbe o vještacima su ovdje pretrpjele najradikalnije izmjene u odnosu na ranije propise.³

Vještak je osoba pozvana da pred sudom, koristeći se svojim stručnim znanjem, iznese svoja sadašnja zapažanja (nalaz) i mišljenje o činjenicama koje bi mogle biti važne za utvrđivanje istinitosti navoda koji su predmet dokazivanja.⁴ On znanjem iz svoje struke omogućava utvrđivanje ili razjašnjenje relevantnih činjenica. Vještačenje je posebna parnična radnja kojom se pribavlja posebni dokaz – iskaz vještaka. Ono se određuje, na prijedlog stranke, kada sud ne posjeduje stručno znanje iz određene oblasti (nauke, tehnike, umjetnosti ili neke druge djelatnosti) koje je neophodno radi utvrđenja ili razjašnjenja određenih činjenica bitnih za odlučivanje.⁵ Kriterijum je, prema tome, stepen znanja čovjeka koji posjeduje opšte obrazovanje i životno iskustvo kao sudija.⁶ Sud će sam cijiniti da li je njegovo stručno znanje ta-

kvo da može sam na osnovu njega utvrditi ili razjasniti neku činjenicu. Veoma važno je da sud pravilno procijeni kada je potrebno izvesti ovaj dokaz. Vještak kao stručni pomagač tako dobija privilegovano mjesto u postupku, jer bez njega tužilac ne može da vodi parnicu, tuženi ne može da iznosi svoje suprotne tvrdnje, a sud da donese presudu.⁷ Za vještaka može biti određeno svako lice koje ispunjava uslov da bude svjedok, a ima stručno znanje potrebno za razjašnjenje neke relevantne činjenice.⁸ Vještaka rješenjem imenuje ministar pravde i to se upisuje u Imenik vještaka. Zakonom o vještacima Republike Srpske (Zakon o vještacima)⁹ uređeni su uslovi za obavljanje poslova vještačenja, postupak imenovanja i razrješenja vještaka, kao i prava i obaveze lica koja obavljaju vještačenje.¹⁰ Vještak je samostalan i nezavistan u obavljanju poslova vještačenja i dužan je da se pridržava zakona i drugih propisa, pravila struke i domaćih i međunarodnih pravnih standarda.¹¹

komentarom, Beograd, 1957, str. 220.

⁷ H. Mujović Zornić, Lekar kao sudskomedicinski veštak – prava, obaveze i odgovornosti, u: G. Šćepanović, Z. Stanković, Z. Petrović i saradnici, Sudskomedicinsko vještačenje nematerijalne štete, Beograd, 2011, str. 535.

⁸ O pojmu vještačenja i vještaka v. J. Čizmić, O vještačenju u parničnom postupku s posebnim osvrtom na vještačenje u području medicine, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 32, br. 1/11, str. 473-476.

⁹ O razlici između svjedoka i vještaka v. S.- Mulabdić, Građansko procesno pravo (drugo izdanje), Tuzla, 2010, , str. 276.

¹⁰ Službeni glasnik RS br. 74/17.

¹¹ Član 1. Zakona o vještacima.

¹² Član 21. Zakona o vještacima.

¹ Službeni glasnik RS br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13.

² Dokazi su izvori saznanja suda o postojanju ili nepostojanju spornih pravno relevantnih činjenica.

³ Članovi 147-162. ZPP-a.

⁴ S. Triva i M. Dika, Građansko parnično procesno pravo, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2004, str. 526.

⁵ Z. Kulenović, S. Mikulić, S. Milišić-Veličkovski, J. Stanišić i D. Vučina, Komentari Zakona o parničnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, Sarajevo, 2005, str. 270.

⁶ Vid. B. Poznić, M. Vržalić i F. Bačić, Zakon o parničnom postupku sa

VJEŠTAČENJE U PORODIČNOPRAVNIM SPOROVIMA

Porodično pravo je sistem zakonskih propisa kojima se uređuje jedna posebna oblast društvenih odnosa – porodica i porodični odnosi. Glavni formalni izvor ovog prava je Porodični zakon (PZ).¹² Specifičnost i važnost porodičnopravnih odnosa izražava se u njihovom ličnom i društvenom značaju. Ovi odnosi mogu biti različite prirode. Vještačenje u porodičnopravnim odnosima se određuje u pojedinim parnicama kada je ono neophodno radi utvrđivanja pravno relevantnih činjenica. Mi ćemo ovom prilikom ukazati na njegovu važnost u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva i podjela bračne tekovine gdje se vještačenje redovno koristi.

Dokazivanje u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva

Najbolji interes djeteta je da zna ko su mu roditelji. Spor o očinstvu je spor radi utvrđivanja i osporavanja očinstva¹³, dok je spor o materinstvu postupak radi utvrđivanja ili osporavanja materinstva. Postupak koji se vodi pred sudom radi utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva pokreće se tužbom.¹⁴ U ovim postupcima primjenjuju se odredbe ZPP-a, ako zakonom nije drugačije određeno. Radi se o vrlo specifičnim parnicama gdje se ulazi u sferu intimnih odnosa supružnika ili vanbračnih odnosno slučajnih partnera. Zbog toga je u njima isključena javnost.

Ako sud utvrdi da na osnovu dokaza ili indicija postoji potencijalna mogućnost postojanja odnosa između partnera pristupa se daljem postupku dokazivanja. Naravno, medicinsko vještačenje je u ovim postupcima od najveće važnosti. Ovdje mogu da dođu u obzir analiza krvnih grupa partnera, analiza upoređivanja nasljednih osobina i DNK analiza. Analiza krvnih grupa se bazira na saznanju o načinu prenošenja nasljednih osobina krvnih grupa sa roditelja na dijete. Antropološko-genetski metod se takođe primjenjuje. Ovim metodom se upoređuju nasljedne morfološke osobine, kao npr. otisci prstiju, dlanova, tabana, funkcionalne osobine, pigmentacija, osobine glave, itd. kojima se dokazuje sličnost oca i djeteta. DNK analiza (metod analize hromozoma) je svakako najpouzdanija metoda za utvrđivanje ili osporavanje očinstva odnosno materinstva. Ona se zasniva na neponovljivom genetskom rasporedu svakog čovjeka.¹⁵ Ova metoda je od 1985. godine postala jedan od najmoćnijih alata za personalnu identifikaciju (utvrđivanje očinstva i materinstva).¹⁶

Pored ovoga može se vještačiti i vrijeme začeća djeteta, te sperma zbog sumnje na neplodnost.

¹² Službeni glasnik RS br. 54/02 i 41/08.

¹³ Osporavanje očinstva je pobijanje zakonom utvrđene pretpostavke da je muž majke otac njezinog djeteta.

¹⁴ Vid. članove 137-144 PZ-a..

¹⁵ O tome šire: G. Kovaček Stanić, Porodično pravo: partnersko, dečje i starateljsko pravo, treće izdanje, Novi Sad, 2009, str. 266-267.

¹⁶ O DNK metodi v. I.Babić, Porodično pravo, Banja Luka, 2015, str. 182-183.

Dakle, nema sumnje da je medicinsko vještačenje u ovim postupcima svakako najvažniji dokaz na kome će se bazirati sudska odluka.¹⁷

Podjela bračne tekovine

Brak predstavlja, pored ostalog, i imovinsku zajednicu muža i žene. Imovinski odnosi supružnika regulisani su dispozitivnim porodičnopravnim normama uz mogućnost izmjene zakonskog modela saglasnošću supružnika u formi bračnog ugovora koji je novina u ovoj oblasti. Imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom trajanja bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, čini njihovu zajedničku imovinu. To je specifičan imovinski institut porodičnog prava. Ova imovina se može sticati samo ako postoji zajednica života bračnih supružnika. Zajedničkom imovinom oni raspoložu sporazumno. U pravu Republike Srpske svakome od bračnih supružnika pripada po jedna polovima zajedničke imovine,¹⁸ a svaki bračni supružnik može zahtijevati da mu sud odredi veći dio od toga ako dokaže da je njegov doprinos u sticanju zajedničke imovine očigledno veći od doprinosa drugog bračnog supružnika.¹⁹ S druge strane, u Federaciji Bosne i Hercegovine propisana je neoboriva pretpostavka da su bračni partneri suvlasnici u bračnoj tekovini sa jednakim dijelovima, ako nisu zaključili ugovor kojim bi to na drugi način regulisali.²⁰ Na ovaj način se nastojalo odvratiti stranke od vođenja dugotrajnih i skupih parnica za utvrđivanje njihovog udjela u slučaju neznatnih ili umjerenih razlika u njihovim doprinosima.²¹

Kao što smo istakli, u Republici Srpskoj postoji mogućnost za vođenje parnica za podjelu bračne tekovine prema doprinosu u njenom sticanju. Ovdje se vrednuje svaki oblik rada bračnih supružnika i svi njihovi uloženi naponi, čak i ako se određeni doprinos ne može adekvatno materijalno izraziti. Onaj bračni supružnik koji je više doprinio u sticanju zajedničke imovine ima pravo na veći dio u toj imovini. Takav humanistički pristup svakako doprinosi afirmaciji ravnopravnosti supružnika. Ovo su vrlo složeni postupci, pogotovo ako je brak trajao duže vrijeme i ako se radi o podjeli imovine veće vrijednosti. Zbog toga je nekada veoma teško utvrditi tačan doprinos svakog supružnika u sticanju bračne tekovine. Kod diobe imovine lica iz vanbračne zajednice koja je trajala duže vremena shodno se primjenjuju odredbe o diobi zajedničke imovine bračnih supružnika.²² U tim parnicama se često izvodi dokaz vještačenjem. Prije svega, ovdje se često koriste usluge vještaka finansijske struke koji utvrđuju prilive sredstava na računima stranaka, njihova pri-

¹⁷ M. Simović, D. Medić, S. Ćurković, M. Simović, Vještačenje u sudskim postupcima, Banja Luka, 2020, str. 50.

¹⁸ Sistem jednakih udjela predstavlja konkretizaciju principa ravnopravnosti supružnika.

¹⁹ Vid. članove 270-273. PZ-a.

²⁰ Vid. S. Stjepanović, Dioba zajedničke imovine bračnih drugova na jednake dijelove (de lege lata i de lege ferenda), ZIPS, br. 1210, str. 27-32.

²¹ O tome: D. Radić, Imovinski odnosi u braku, Banja Luka, 2016, str. 216.

²² Član 284.PZ-a..

manja i iznose dopunske zarade koja može poticati iz raznih izvora. Isto tako, često se koriste i vještaci građevinske struke na okolnost utvrđivanja vrijednosti kuća, stanova ili poslovnih prostora koji su stranke stekle tokom zajedničkog života, zatim geodetski vještaci na okolnost utvrđivanja vrijednosti zemljišta stranaka, te i vještaci drugih specijalnosti radi utvrđivanja i drugih relevantnih činjenica za donošenje odluke.

VJEŠTAČENJE U NASLJEDNOPRAVNIM SPOROVIMA

Zakon o nasljeđivanju (ZON)²³ je regulisao nasljedne materijalnopravne odnose. Osnovi nasljeđivanja su testament i zakon. Od ova dva osnova jaču pravnu snagu ima testament. Kada je sačinjen punovažan testament, ne primjenjuje se zakonsko nasljeđivanje.²⁴ U ostavinskom postupku koji se vodi po pravilima vanparničnog postupka postoji mogućnost da se osporavaju pojedine isprave od kojih zavise nasljedna prava određenih lica. Najčešće se radi o ugovorima o poklonu, ugovorima o doživotnom izdržavanju i testamentima. Predmet osporavanja može da bude različit. Primjera radi, može se osporavati autentičnost potpisa, parafa ili otiska prsta, psihičko stanje lica koje je sačinilo određenu ispravu, mane volje, forma i tome slično. O tim spornim pitanjima se raspravlja u parničnom postupku. Uloga vještaka je ovdje od presudne važnosti.

Ukoliko se radi o osporavanju autentičnosti potpisa na ovim ispravama zadatak suda je da utvrdi da li je određeno lice zaista potpisalo tu ispravu ili se radi o falsifikatu. Sud u tim slučajevima određuje izvođenje dokaza grafološkim vještačenjem. Vještaci iz grafičko-grafološke oblasti mogu biti diplomirani inženjeri grafičke tehnologije, jer sve ono što se piše i štampa su proizvodi grafičke struke. Ovakva konstatacija proizilazi iz suštine programskog sadržaja navedenog zanimanja. Oni će proučiti opšte i posebne karakteristike spornog potpisa, te na bazi svojih znanja donijeti zaključak o autentičnosti spornog potpisa. Svako pismeno lice je autentično po svom rukopisu. Prilikom vještačenja potrebno je prikupiti što više materijala sa nespornim potpisom koji su već verifikovani, kao što su potpisi pred sudom, notarom ili organom uprave. Isto tako, poželjno je da su oni napisani istim sredstvom kao i sporni potpis (naliv pero, obična ili hemijska olovka), te da potiču iz perioda koji je blizak periodu kada je sporni potpis sačinjen. Poznato je da određene okolnosti, a posebno starosna dob, uslovi pisanja i zdravstveno stanje, mogu da budu od uticaja na rukopis. Prilikom komparacije spornog i nespornog rukopisa utvrđuju se opšte karakteristike rukopisa sa prevodom na prisutne podudarne i nepodudarne individualne karakteristike rukopisa u spornom i nespornom rukopisu.²⁵

Mnogo teže je vještačenje parafa. To su najčešće samo dijelovi nekih slova ili linija, kao jedinstvena grafička inter-

pretacija potpisa. Vještačenje se obavlja po istom principu, a moguće je samo ako postoji veći broj nespornih parafa. Autentičnost parafa se utvrđuje grafičko-komparativnom metodom kojom se upoređuje podudarnost ili nepodudarnost prisutnih individualnih karakteristika rukopisa u spornim i nespornim potpisima. Razumljivo je da je lakše vještačiti složenije parafe koji imaju više ugrađenih individualnih karakteristika rukopisa od skraćenih parafnih potpisa sa manje izvedenih grafičkih elemenata.

Ako se radi o vještačenju otiska prsta treba imati u vidu da svaki taj otisak ima svoje opšte i lokalno-anatomske karakteristike. Ovdje se utvrđuje da li je sporni otisak istovjetan sa nespornim otiskom po linijskoj strukturi papilarnih linija i detektovanih minucija (prekidi tokova papilarnih linija) koji su nosioci autentičnih informacija.

Ukoliko se radi o vještačenju psihičkog stanja lica koje je sačinilo određenu spornu ispravu potrebno je angažovati vještaka medicinske struke ljekara psihijatra. On prilikom vještačenja vrši uvid u svu raspoloživu medicinsku dokumentaciju tog lica. Tu dokumentaciju čini sve ono što ljekar prilikom pregleda utvrdi i napiše, propisno ovjeri i potpiše.²⁶ Medicinska dokumentacija se kao dokazno sredstvo ubraja u red isprava. Kvalitet vještačenja zavisi između ostalog i od kvaliteta medicinske dokumentacije. Uredno vođena dokumentacija sadrži mnoge bitne podatke u vezi određenog lica, a prije svega o načinu i toku njegovog liječenja, pa znatno olakšava posao vještaku da sačini kvalitetan nalaz i mišljenje. U svakom konkretnom slučaju od odlučujućeg značaja je priroda i faza oboljenja, ako je ono postojalo, te njegov uticaj na psihičko stanje određene osobe i mogućnost da ona shvari značaj učinjenih postupaka.

Vještačenje u postupku za raspravljanje zaostavštine

Postupak za raspravljanje zaostavštine se pokreće po službenoj dužnosti. U tom postupku sud utvrđuje ko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim licima. Ostavinski postupak se sprovodi pred osnovnim sudom odnosno notarom kao povjerenikom suda.²⁷ Učesnici u postupku su nasljednici i legatari, kao i druga lica koja ostvaruju neko pravo iz zaostavštine.

Kada se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kad su nasljednici lica koja usljed maloljetnosti, bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobna da se staraju o svojim poslovima, kad zaostavštinu treba da naslijedi Republika Srpska, kao i u drugim opravdanim slučajevima vrši se popis i procjena imovine umrlog. Sud će ovo narediti i u slučaju kad to zahtijevaju nasljednici, legatari ili povjerioci umrlog, a popis i procjena će se izvršiti i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtovnice ako to traži jedan od nasljednika ili legatara. Popis imovine će obuhvatiti cjelokupnu pokretnu i nepokretnu imovinu osta-

²³ Službeni glasnik RS br. 1/09 i 91/16.

²⁴ I, Babić, Nasljedno pravo, Banja Luka, 2012, str. 29.

²⁵ D. Branković, Vještačenje rukopisa u tekstu, potpisima i brojevima, Banja Luka, 2012, str. 52

Vid. S. Tursunović, Vještačenje rukopisa, Vještak, br. 2/15, str. 262-263.

²⁶ G. Šćepanović, Medicinska dokumentacija u parničnom postupku, u: Sudskomedicinsko vještačenje nematerijalne štete, Beograd, 2011, str. 137.

²⁷ Članovi 91. i 94. st. 1. ZVP-a.

vitelja, a popisaće se i imovina koju je on držao, a za koju se utvrdi da nije njegova svojina. Radnje popisa i procjene imovine vrši sud koji je mjesno nadležan ili notar kome je sud to povjerio u prisustvu dva punoljetna lica, a kad je to potrebno i uz sudjelovanje vještaka. Popisu i procjeni može prisustvovati svako zainteresovano lice. U slučaju prigovora popisu ili procjeni imovine, sud može odrediti da se to ponovo izvrši.²⁸

Ovdje se javlja više nedoumica. Kod popisivanja stvari može se postaviti pitanje kompetentnosti lica koje ga vrši, posebno ako se radi o predmetima koji su veće vrijednosti i posebnih karakteristika (npr. umjetničke slike, neki ukrasi, itd.). No, mnogo složenija situacija se može desiti kod procjene imovine ako se radi o predmetima za čiju procjenu je potrebno određeno stručno znanje. Zakonodavac predviđa i mogućnost sudjelovanja vještaka određenih specijalnosti (zavisino od vrste stvari).²⁹ U takvim slučajevima je neohodno da se oni uključe u ove radnje i da pruže stručnu pomoć pri njihovom obavljanju.

Ako se utvrdi da niko od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja nepokretnom imovinom (zaostavštinom), a nema zakonskog zastupnika ili su nasljednici nepoznati ili odsutni ili kad druge okolnosti nalažu naročitu opreznost, nadležni organ starateljstva će, na zahtjev suda, odrediti privremenog staratelja koji će se starati o imovini ili njenom dijelu i o tome odmah obavjestiti sud na čijem području se ta imovina nalazi.³⁰ O sposobnosti ili nesposobnosti nasljednika da upravlja imovinom može da se izjasni samo kompetentno lice, a to bi u ovom slučaju mogao biti vještak medicinske struke.

Već smo naveli da se u parničnom postupku odlučuje o pravnoj valjanosti pojedinih isprava (ugovor o doživotnom izdržavanju, ugovor o poklonu, testament) od kojih zavise nasljedna prava određenih lica.

ZAKLJUČAK

Vještačenje kao dokazno sredstvo ima izuzetan značaj u svim građanskosudskim postupcima. To je dokazno

²⁸ Vid. članove 103- 108.ZVP-a.

²⁹ Vid. S. Malbašić, Savremeno vještačenje umjetnina, Vještak, br. 1-3/18, str. 125-128.

³⁰ Član 109. st. 1. ZVP-a.

sredstvo čiju vrijednost sud slobodno ocjenjuje na osnovu savjesne i brižljive ocjene svih odlučnih okolnosti. Razvoj građanskog procesnog prava karakteriše povećan broj postupaka u kojima se sud obraća vještacima radi pribavljanja stručnog znanja i mišljenja kojima sud ne raspolaže. Nagli razvoj nauke i tehnike dovodi do sve veće potrebe za izvođenjem vještačenja u mnogim oblastima. Vještaci svojim znanjem i stručnim autoritetom omogućuju utvrđivanje određenih činjenica koje nisu pravne prirode, ali su važne za razjašnjenje predmeta spora. Između suda i vještaka treba njegovati odnos uzajamnog povjerenja i saradnje. Sud nije vezan nalazom ni mišljenjem vještaka. I pored toga što nema stručnog znanja iz određene oblasti, sud ne mora da prihvati nalaz vještaka ako njegovi stavovi ne mogu da odole kritici koja se zasniva na pravilima logičkog zaključivanja. Međutim, stvarna nevezanost suda od njegovog mišljenja u praksi je veoma sužena, jer bi se za to moralo dati uvjerljive razloge što se objektivno teško može učiniti.

Vještačenje u porodičnopravnim sporovima se određuje u pojedinim parnicama kada je ono neophodno radi utvrđivanja pravno relevantnih činjenica. Mi smo ovom prilikom ukazali na njegovu važnost u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva i podjela bračne tekovine gdje se ovo dokazno sredstvo redovno koristi.

U nasljednom pravu postoji mogućnost da se osporavaju pojedine isprave od kojih zavise nasljedna prava određenih lica. U najvećem broju slučajeva se radi o ugovorima o poklonu, ugovorima o doživotnom izdržavanju i testamentima. Ovdje se osporavaju autentičnost potpisa, parafa ili otiska prsta, psihičko stanje lica koje je sačinilo određenu ispravu, mane volje i tome slično. O tim spornim pitanjima se raspravlja u parničnom postupku. Uloga vještaka u ovim postupcima je od presudne važnosti. Isto tako, vještaci mogu da budu angažovani i u postupcima za raspravljanje zaostavštine.

Sudovi moraju koristiti svoja ovlašćenja da na adekvatan način rukovode vještačenjem, kako bi potpuno i istinito utvrdili sve sporne činjenice koje su relevantne za donošenje odluke u ovom postupku. Na taj način se obezbjeđuje realizacija i zaštita prava stranaka i funkcionisanje pravnog sistema u njegovom najširem smislu.

Expertise in Family and Inheritance Law

Duško Medić

PhD, Judge of the Constitutional Court of the Republic of Srpska, dusko.medic@ustavnisud.org

Abstract: Expertise as evidence is of exceptional importance in all civil court proceedings. In family law relations, we have pointed out its importance in the procedures of establishing and disputing paternity and maternity and the division of marital property, where this evidence is regularly used. Expert services are also often used in inheritance law disputes. There is a possibility to dispute certain documents on which the inheritance rights of certain persons depend. In most cases, these are gift contracts, contracts for life support and wills, where the authenticity of signatures, initials or fingerprints, the mental state of the person who made a certain document, willpower and the like are disputed. Experts can also be engaged in inheritance proceedings.

Key words: experts, evidence, family law, inheritance law